

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut

VD/10111/02.03.00.00/2015

JTS/AH

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) mukaan kunnallisista sosiaali- ja terveystalvaeluista voidaan periä maksu palvelujen käyttäjältä, jollei lailla toisin säädetä. Maksu voi olla kiinteä maksu tai määräytyä henkilön maksukyvyn mukaan. Palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta on annettu asetuksella sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992).

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa on säädetty tietyt sosiaali- ja terveystalvaelut maksuttomiksi. Uuden sosiaalihuoltolain (1301/2014) säätämisen yhteydessä on sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettua lakia muutettu siten, että maksuttomia ovat mm: sosiaalihuoltolain 14 §:ssä tarkoitettu sosiaalityö, sosiaalihojhaus, sosiaalinen kuntoutus, perhetyö, kasvatus- ja perheneuvonta, lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta, tuetut tapaamiset ja valvotut vaihdot, sekä aikaisemman sosiaalihuoltolain (710/1982) edelleen voimaan jäävien säännösten tarkoittamat vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta aterioita ja kuljetusta lukuun ottamatta. Muutoin maksuttomien palveluiden luettelo on entisellään.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja tarkistetaan lain mukaan joka toinen vuosi kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti. Samalla tarkistetaan kotona annettavan hoidon tuloarjoja ja laitoshoidon vähimmäiskäyttövaroja työeläkeindeksin muutoksen mukaisesti. Valtioneuvosto on muuttanut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettua asetusta 1.1.2016 lukien, ja korottanut maksujen enimmäismääriä ja tuloarjoja ottaen huomioon muutokset. Kansaneläkeindeksin muutos on 1,74 % ja työeläkeindeksin muutos 1,78 %. Samalla on lisäksi korotettu hallitusohjelman mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tasasuuruisten maksujen enimmäismääriä 27,5 %. Kunnat voivat periä enintään asetuksessa säädettyt maksut. Palvelusta perittävä maksu ei saa kuitenkaan olla palvelun tuottamisesta aiheutuvaa kustannusta suurempi. Muutosten täytäntöönpano edellyttää sosiaali- ja terveystalvaelautakunnan päätöstä maksujen korottamisesta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 6 a §:ssä tarkoitettu maksukatto on 1.1.2016 lukien terveydenhuollon maksuille 691 €. Vähimmäiskäyttövaran määrä on 1.1.2016 lukien 107 € kuukaudessa. Eräissä palveluissa on päätetty korkeammasta käyttövarasta, koska asiakkaan maksettavaksi jää enemmän omia kulujaan kuin laitoshoidossa. Tämä käyttövara on toimeentulotuen perusosa vähennettynä ravinnon osuudella, mikäli ravinto sisältyy hoitomaksuun. Toimeentulotuen perusosa ei muutu vuoden 2016 alusta, joten käyttövara näissä palveluissa pysyy entisen suuruisena.

Mikäli sosiaalihuollon palvelusta määrätty ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määräytyvä maksu vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon, tai henkilön elatusvelvollisuuden toteuttamisen, on maksu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 11 § mukaan alennettava tai jätettävä perimättä. Myös huollolisten syiden niin vaatiessa, on käytettävä harkintaa maksun suhteen.

Sosiaali- ja terveystalvaelautakunta 15.12.2015 § 4

Vs. Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut määrättäväksi 1.1.2016 lukien oheisen liitteen mukaan.

Käsittely:

Talous- ja hallintojohtaja Ari Toiva selosti asiaa.

Jäsen Sirpa Peura esitti asian jättämistä pöydälle.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 18.1.2016 § 7

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut määrättäväksi 1.1.2016 lukien oheisen liitteen mukaan.

Käsittely:

Apulaiskaupunginjohtaja Jukka T. Salminen selosti asiaa.

Päätettiin pitää tauko klo 18.11 – 18.27.

Jäsen Juha Kähärä teki muutosesityksen: että asiakasmaksuja korotetaan indeksikorotuksen verran ja että peruuttamattomien vastaanottoaikojen maksuja korotetaan alkuperäisen esityksen mukaisesti. Jäsenet Hanna Laitinen ja Martti Kiviranta kannattivat Juha Kähärän tekemää muutosesitystä.

Jäsen Sirpa Peura teki muutosesityksen: että maksuja ja maksukattoa korotetaan indeksikorotuksen verran ja muut maksut hallituksen esityksen mukaisesti, paitsi terveyskeskusmaksu jota ei nosteta. Jäsen Harun Osmani kannatti Sirpa Peuran tekemää muutosesitystä.

Jäsen Antero Eerola teki muutosesityksen: että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja ei koroteta tänä vuonna myöskään indeksikorotusten verran. Maksujen korotukset kohdistuvat erityisesti pienituloisiin, paljon sairastaviin, ja eläkeläisiin. Samalla kuitenkin erilaisten indekseihin sidottuihin etuuksien korotukset on jäädytetty. Siksi maksujen korotukset kohdistuvat sosiaalisesti epäoikeudenmukaisella tavalla. Jäsenet Juha Malmi, Heidi Rosbäck ja Joel Linnainmäki kannattivat Antero Eerolan tekemää muutosesitystä.

Päätettiin pitää nimenhuutoäänestys.

Ensimmäisenä Juha Kähärän esitys (jaa) vastaan Sirpa Peuran esitys (ei).

Jaa -äänet: Christina Kassila, Eero Salo, Hanna Laitinen, Juha Kähärä, Pirjo Vilenius, Teijo Kakko, Juha Malmi, Heidi Rosbäck, Joel Linnainmäki, Antero Eerola, Martti Kiviranta, Mari Niemi-Saari. Yhteensä 12 ääntä.
Ei -äänet: Helen Josefsson, Jenni Chen, Harun Osmani, Sirpa Peura, Stefan Åstrand. Yhteensä 5 ääntä.

Seuraavana edellisessä äänestyksessä voittanut Juha Kähärän esitys (jaa) vastaan Antero Eerolan esitys (ei).

Jaa -äänet: Christina Kassila, Eero Salo, Hanna Laitinen, Juha Kähärä, Martti Kiviranta, Mari Niemi-Saari. Yhteensä 6 ääntä
Ei -äänet: Pirjo Vilenius, Teijo Kakko, Juha Malmi, Heidi Rosbäck, Joel Linnainmäki, Antero Eerola. Yhteensä 6 ääntä.
Tyhää: Helen Josefsson, Jenni Chen, Harun Osmani, Sirpa Peura, Stefan Åstrand. Yhteensä 5 ääntä.

Puheenjohtajan äänen ratkaistessa Juha Kähärän esitys voitti äänestyksen.

Kolmantena Apulaiskaupunginjohtaja Jukka T. Salmisen esitys (jaa) vastaan Juha Kähärän esitys (ei).

Jaa -äänet: Helen Josefsson, Jenni Chen, Harun Osmani, Sirpa Peura, Stefan Åstrand. Yhteensä 5 ääntä.
Ei -äänet: Christina Kassila, Eero Salo, Hanna Laitinen, Juha Kähärä, Pirjo Vilenius, Teijo Kakko, Juha Malmi, Heidi Rosbäck, Joel Linnainmäki, Martti Kiviranta, Mari Niemi-Saari. Yhteensä 11 ääntä.
Tyhjää: Antero Eerola. 1 ääni.

Päätökseksi tuli jäsen Juha Kähärän tekemä muutosesitys. Lisäksi todettiin yksimielisesti, että muutokset tulevat voimaan 1.2.2016.

Päätös:

Päätettiin hyväksyä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut korotettavaksi 1.2.2016 lukien indeksikorotuksen verran, ja että peruuttamattomien vastaanottoaikojen maksuja korotetaan alkuperäisen esityksen mukaisesti.

Apulaiskaupunginjohtaja Jukka T. Salminen jätti päätökseen eriävän mielipiteen:

Vantaan kaupungin taloussuunnitelman laadintaohjeissa vuosille 2016 - 2019 todetaan, että maksuja ja taksoja korotetaan kustannusten nousua vastaavasti ja lähtökohtaisesti asiakasmaksuasetuksen ylärajan mukaisesti. Näin onkin menetelty vuosittain silloin, kun maksuasetusta on muutettu. Valtuusto on hyväksynyt Vantaan talousarvion 2016 täytäntöönpano-ohjeet, jossa todetaan, että lautakuntien on huolehdittava, että kaupungin päätettävissä olevat maksut tarkistetaan kustannusten nousua vastaavasti ja kaupungille kuuluvat tulot peritään tehtyjen sopimusten ja annettujen ohjeiden mukaisesti. Vantaan järjestämisvastuulla olevien palvelujen kustannusten nousu on 3,1 % talousarviossa 2016.

Maksuasetuksen mukaan kunnan on alennettava tai jätettävä perimättä sosiaalihuollon maksu ja maksukyvyyn mukaan määräytyvä terveydenhuollon maksu, jos periminen vaarantaa asiakkaan tai hänen perheensä toimeentulon tai lakisääteisestä elatusvelvollisuudesta huolehtimisen.

Asiakas voi saada sosiaali- ja terveyspalveluiden maksuihin myös toimeentulotukea. Maksun alentaminen tai perimättä jättäminen ovat kuitenkin ensisijaisia toimeentulotuen myöntämiseen nähden.

Tasasuuruisten asiakasmaksujen 27,5 prosentin erilliskorotuksella tavoitellaan hallitusohjelman mukaisesti 150 miljoonan euron lisäystä maksukertymään. Vantaan väestöosuuden mukainen kertymälisäys Vantaalla olisi 6 me. Palvelujen käytön ja maksujen perimiskäytännön mukainen arvio on kuitenkin varovaisesti arvioiden 1,8 me. Ero johtunee joltakin osin maksuvapautusten määrästä.

Paljon palveluja käyttävien suojaksi säädettyä maksukattoa korotetaan lain edellyttämän indeksitarkistuksen verran ja edelleen terveydenhuollon käyntimaksu peritään vuoden aikana vain kolmelta käynniltä lisäkäyntien ollessa maksuttomia.

Haluan tässä eriävässä mielipiteessä korostaa sitä, että asiakkaan/potilaan taloudellinen asema ei saa olla esteenä palveluiden saamiselle. Jos maksun periminen vaarantaa henkilön toimeentulon, palvelun tuottavan kunnan tai kuntayhtymän on asiakasmaksulain mukaan tietyissä tapauksissa velvollisuus ja muulloin oikeus jättää maksuja perimättä tai alentaa niitä. Myös maksukatolla on pyritty varmistamaan maksukyvyyn mukaiset maksut. Näin myös Vantaalla on menetelty ja luotu sosiaali- ja terveyslautakunnan hyväksymät käytännöt.

Koska sosiaali- ja terveyslautakunnan käsittelyssä olevat maksujen korotukset ovat lain ja asetuksen mukaisia sekä noudattavat Vantaan taloussuunnitelman laadintaohjeita ja koska maksujen perimiseen on rakennettu järjestelmä, jolla on mahdollisuus estää henkilön ja hänen perheensä talouden vaarantuminen maksujen vuoksi, jätän esittelijävastuun mukaisesti sosiaali- ja terveyslautakunnan esittelijän esityksestä poikkeavaan päätökseen tämän eriävän mielipiteen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon maksuja olisi tullut korottaa Vantaallakin Vantaan ja koko maan vaikean taloustilanteen vuoksi esitetyllä tavalla. Samalla tulisi huolehtia siitä, että taloudellisissa vaikeuksissa olevilta voidaan alentaa tai poistaa maksuja siten, ettei asiakkaan/potilaan taloudellinen asema ole esteenä palveluiden saamiselle. Suomalaisten tulee olla yhdenvertaisia hakiessaan sosiaali- ja terveyspalveluja.

Liitteet:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut

Täytäntöönpano: - Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
 - Valmistelijat

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Apulaiskaupunginjohtaja Jukka T. Salminen, puh. 09 8392 2800, etunimi.t.sukunimi[at]vantaa.fi

Lakimies Arja Hanna, puh. 09 8392 2506, etunimi.sukunimi@vantaa.fi